
 <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2024-2-80-86>

 <https://orcid.org/0000-0002-8086-951X>

ДЕРЕВ'ЯНКО Денис

доктор філософії з освітніх, педагогічних наук,
старший викладач кафедри освітнього і соціокультурного менеджменту та соціальної роботи,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: denisderevyanko28.04@gmail.com

УДК 373.5.091.321:[316.77:004.773](045)

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

У статті окреслено основні види діяльності керівника в сфері освіти та особливості використання ІКТ у кожному з них.

Виокремлено Інтернет-технології, які є важливими у навчанні й вихованні учнів, та окреслено переваги навчального процесу з використанням цих технологій.

Автором приділено увагу особливостям використання інфографіки на особистісному рівні, на рівні спілкування з колегами, партнерами та з керівництвом.

Визначено головні напрями застосування інформаційно-комунікаційних технологій у школі, охарактеризовано базу щодо питань розвитку ІКТ і створення інформаційного простору в освітній сфері.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології; управлінська діяльність; керівник закладу освіти; навчальний процес; інформатизація процесу освіти.

Постановка проблеми. Особливості розвитку українського суспільства в теперішній час характеризуються активним використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у різних сферах діяльності, забезпечують поширення інформації в суспільстві й утворюють глобальний інформаційний простір. За таких умов важливою частиною цих процесів є комп'ютеризація освіти. Нині в Україні переважають дистанційна та змішана форми навчання, за яких використання ІКТ стало невід'ємною частиною педагогічної та управлінської діяльності.

Відбувається становлення нової системи освіти, орієнтованої на входження у світовий інформаційно-освітній простір, адаптування українських стандартів до міжнародних. Усе це вимагає кардинальних змін в управлінській діяльності, педагогічній

теорії та практиці навчально-виховного процесу. Такі корективи мають бути пов'язані з внесенням змін у зміст технологій навчання й мають відповідати сучасним технічним можливостям, а також – сприяти гармонійному входженню дитини в інформаційне суспільство. Тобто, інформаційно-комунікаційні технології покликані стати невід'ємною частиною роботи керівника закладу освіти і цілісного освітнього процесу, а також – значно підвищувати його ефективність. Тому рівень комп'ютеризації діяльності директора, педагогічного колективу школи, рівень кадрового й методичного забезпечення освіти є вирішальним показником оцінювання дієздатності навчального закладу (Калігаєва, 2022).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі керівника закладу освіти досліджували такі науковці, як:

О. Богданович (механізм упровадження ІКТ в управлінський і освітній процес ЗЗСО) (Богданович, 2021),

В. Дивак (інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності директора школи) (Дивак, 2007),

Н. Іванова (ІКТ в управлінській діяльності керівника) (Іванова, 2021),

Ю. Іляш, О. Власій і Б. Білусяк (інформаційні технології в діяльності керівника навчального закладу) (Іляш, Власій & Білусяк, 2017),

З. Савченко (використання інформаційно-комунікативних технологій в управлінській діяльності загальноосвітнього навчального закладу) (Савченко, 2008),

Н. Клокар (використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській діяльності та навчально-виховному процесі загальноосвітнього навчального закладу) (Клокар, 2008),

В. Харківець (діяльність керівника щодо впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес школи) (Харківець, 2018) та ін.

Майже всі дослідники відзначають, що використання ІКТ дає змогу підвищити інтенсивність і ефективність освітнього процесу. Формує умови, необхідні для самоосвіти і, завдяки цьому, дозволяє здійснювати перехід до безперервної освіти (Іляш, Власій & Білусяк, 2017, с. 140).

Проте, є підстави вважати, що питання використання ІКТ саме в діяльності керівників освітніх закладів досліджене недостатньо, з огляду на те, що нині процес освіти відбувається в умовах війни в країні.

Мета статті: дослідити процес запровадження та особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській діяльності керівника закладу освіти.

Виклад основного матеріалу. Використання сучасних комп'ютерів і засобів мультимедіа відкриває для керівників і вчителів нові можливості й перспективи у викладацькій діяльності.

Запровадження інформаційно-комунікаційних технологій у процес навчання, спрямоване на те, щоб покращити якість і підвищити ефективність проведення занять, зменшити учителям кількість рутинної роботи, зробити подачу навчального матеріалу більш цікавою для учнів (Богданович, 2021, с. 41).

Використання ІКТ у професійній діяльності керівника школи є важливим, передусім, тому, що ці заклади формують першу ланку в системі підпорядкування Міністерству освіти і науки України. Так, згідно Законів України «Про освіту» (Про освіту, 2017) та «Про повну загальну середню освіту» (Про повну загальну середню освіту, 2020) основними видами діяльності в системі освіти є наступні:

– *управління* – запровадження активного використання ІКТ у ході управління освітніми закладами;

– *навчання* передбачає комп'ютеризацію навчального та виховного процесів здобуття освіти;

– *науково-дослідна діяльність* – використання ІКТ у ході створення наукових роз-

робок, проведення науково-експериментальних досліджень.

Таким чином, використання інформаційно-комунікаційних технологій, як одного з головних інструментів у сфері освіти, а саме: у ході керівництва школою та, безпосередньо, в навчальній діяльності стало вже невід'ємною частиною й чітко демонструє якість роботи керівника.

Під час запровадження ІКТ і використання різного роду програмного забезпечення в управлінні закладами освіти, важливо визначити й забезпечити найкращі умови автоматизації робочих місць для працівників адміністрації. Це допоможе систематизувати та підвищити рівень якості роботи керівників, їх заступників і секретарів, а отже – і вчителів, соціальних педагогів, практичних психологів, працівників бібліотеки тощо (Романишина, Шквир & Казакова, 2021).

За дослідженнями науковців Ю. Іляш, О. Власій, Б. Білусяк у діяльності керівника важливим є використання Інтернет-технологій, а зокрема (Іляш, Власій & Білусяк, 2017, с. 141):

– ведення сайтів і блогів (важливою умовою функціонування закладу освіти у теперішній час є наявність офіційного сайту, на якому варто розміщувати нормативно-правову, навчально-методичну та інформаційну складові його діяльності);

– використання хмарних технологій (оскільки процес освіти потребує зберігання та опрацювання значної кількості інформації, вимагає постійний доступ до електронних ресурсів кількома користувачами одночасно, керівник має забезпечити використання хмарних технологій у школі та за її межами).

Також науковці вказали на важливість візуалізації інформації в управлінській діяльності, адже, за їх дослідженнями, виявлено, що учні здатні найбільш якісно обробляти й запам'ятовувати саме візуальний матеріал. Окрім швидшого сприйняття, візуалізування має ще й такі переваги (Іляш, Власій & Білусяк, 2017, с. 141):

– акцентування уваги на різних аспектах поданої інформації;

– одночасний аналіз значного об'єму даних, що мають складну структуру;

– зниження ймовірності інформаційного перевантаження учнів; однозначність і чіткість виведених інформації.

Окрім того, важливою рисою візуалізованих даних є їхня переконливість, з огляду на це, керівник навчального закладу

повинен слідкувати, щоб педагоги уникали викривлення інформації в процесі її візуалізації на уроках і під час виконання школярами домашніх завдань (Ляш, Власій & Білусяк, 2017, с. 142).

На різних рівнях професійної комунікації керівник має використовувати інфографіку своєрідно. Відзначимо деякі особливості:

- на особистому рівні (розстановка пріоритетів у цінностях, уміннях, діях і планах на майбутнє, прийняття усвідомленого рішення, коли існує ситуація вибору з кількох варіантів);

- на рівні спілкування з колегами (логічно й систематизовано інформувати про важливе; виокремлювати визначення понять і дефініцій у такій формі, щоб вона була зрозуміла групі людей. Це дозволить швидко досягати консенсусу в ході обговорення питань, а також медійно доносити суть ідей на рівні спілкування з підлеглими. Зокрема, в зручній формі пояснювати процеси, які відбуваються в закладі освіти, здійснювати порівняльний аналіз ефективності складових різних напрямів діяльності);

- на рівні спілкування з партнерами (оптимізувати процес переговорів, створюючи загальне для всіх бачення теми, що обговорюється, чітко аргументуючи свою думку, а також здійснювати фіксування результатів із єдиним баченням домовленостей);

- на рівні спілкування з керівництвом (оптимально швидко та доступно демонструвати власні ідеї, оформлювати звітну документацію про свою управлінську діяльність) (Ляш, Власій & Білусяк, 2017, с. 143).

Важливо відмітити й те, що ефективність впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальній і виховній процеси у школі, насамперед, передбачає керівництво роботою педагогічного колективу в наступних аспектах (Романишина, Шквир & Казакова, 2021; Лодатко, 2018; Коростельов, Лодатко, 2010):

- постійна підготовка вчителів до того, що вони будуть здобувати практичні навички роботи в новому інформаційному просторі, періодично їх оновлювати, застосовуючи, при цьому, різноманітні форми нормативної й методичної діяльності;

- створення творчої групи учителів з різних предметів, які будуть забезпечувати постійну розробку, апробацію та впрова-

дження новітніх інструментів навчання на основі використання інформаційно-комунікативних технологій;

- спонукання учителів до створення особистих веб-сайтів, розміщення там і сайті загальноосвітнього навчального закладу авторських розробок навчальних і методичних матеріалів;

- забезпечення планування заступника-директора роботи консультативних пунктів, семінарів, майстер-класів з активним залученням інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес;

- участь педагогічного колективу в спільних науково-освітніх проєктах, Інтернет-комунікаціях із колегами інших закладів і регіонів України з питань оптимізації навчального процесу засобами інформаційно-комунікативних технологій;

- використання цифрових ресурсів, які є ефективними у сфері освіти, а саме: мультимедійних навчальних комплексів, електронних підручників, планшетів, педагогічних програмних засобів, колекцій цифрових освітніх ресурсів мережі Інтернет у навчальному та виховному процесах.

В. Харківець виокремила головні напрями застосування інформаційно-комунікаційних технологій у школі, зокрема:

- «навчальна діяльність»;

- навчально-методична робота;

- методична підтримка навчально-виховного процесу;

- самостійна робота учасників навчально-виховного процесу» (Харківець, 2018).

Керівник закладу освіти нині повинен уміти аналізувати ефективність діяльності освітньої установи в цілому та кожного її працівника окремо, виділяти наявні проблеми, здійснювати поділ їх на першочергові й другорядні та знаходити найбільш ефективні шляхи вирішення, будувати організаційну структуру управління, планувати та організовувати контроль і оцінювання якості, здійснювати інформаційно-аналітичну діяльність з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Оптимізувати керівну діяльність директора школи, враховуючи вимоги щодо якості освіти, які в нинішній час постійно зростають, постійно збільшується обсяг інформації в сфері управління та адміністрування, може спеціальне інформаційне забезпечення, яке являє собою «сукупність специфічних ресурсів, процесів і технологій,

призначених для вирішення управлінських завдань» (Калігаєва, 2022, с. 20).

За період пандемії та в умовах воєнного стану в Україні керівниками навчальних закладів напрацьовано базу щодо питань розвитку ІКТ і створення інформаційного простору в освіті. Окреслимо деякі елементи:

«1. Застосування нових інформаційних та телекомунікаційних технологій у навчальному процесі. Так, за період війни рівень освоєння та використання ІКТ у закладі становив: адміністрація – 100%, педагоги – 100%. Вчителі активно і самостійно освоюють цей напрямок у різних формах:

- використання електронних підручників на уроці;
- створення власних презентацій до уроків, електронних тестів;
- розробка дослідницьких завдань щодо пошуку інформації в Інтернеті;
- проектна діяльність з учнями.

2. Інформаційне забезпечення управління:

– створено локальну управлінську мережу, що дозволяє організувати внутрішній документообіг, працювати з будь-якого робочого місця, підключеного до локальної мережі.

– самостійно розроблено інформаційну систему для збору, обробки, аналізу, зберігання стандартної інформації про кадрові ресурси та учнів закладу для побудови звітності в різних рівнях управління освітою.

– у електронному вигляді ведеться моніторинг по: успішності (підсумки за чверть навчання кожного учня); відвідуваності (у кожному класі); якості навченості та якості знань (кожну чверть для кожного вчителя). Для реалізації використано технологію електронних таблиць – Microsoft Excel та спеціальні бази даних.

– освоюється технологія автоматизованого складання розкладу, що дозволяє оперативну зміну розкладу освітнього процесу, шкільних і класних заходів.

– постійно поповнюється банк програмно-методичних розробок вчителів.

– 3. Інформаційне забезпечення навчального процесу:

– створено інформаційно-освітній центр на базі кабінетів інформатики та кабінету мультимедійних систем навчання, що розширило можливості отримання та засвоєння інформації через використання Інтернет-технологій у освітньому процесі.

– розроблено уроки хімії, математики, біології, географії, іноземної мови та літе-

ратури, історії, музики з комп'ютерною підтримкою, які дозволяють учням більш глибоко зрозуміти предмет, дають можливість вибору індивідуальної освітньої траєкторії для кожного вихованця, забезпечення такого рівня мотивації навчальної діяльності, коли навчальний матеріал сприймається як значущий.

Отже, внаслідок створення єдиної інформаційної системи закладу керівники мають наступні можливості:

- забезпечити доступ до мережі Інтернет;
- вести пошук інформації для вирішення навчальних завдань;
- підтримувати роботу локальної мережі школи;
- забезпечити надійне зберігання інформації школи;
- використовувати інформацію, розміщену в мережі Інтернет;
- організувати участь школи в освітніх проектах, конкурсах, вікторинах;
- обмінюватися інформацією щодо методики викладання в умовах дистанційного навчання з керівниками інших шкіл;
- використовувати в навчальній роботі наявні освітні ресурси (тренажери, репетитори, енциклопедії, довідники тощо);
- оперативно комунікувати з керівниками та іншими працівниками різних освітніх організацій;
- сприяти самоосвіті, саморозвитку та самореалізації учнів і педагогів;
- вести управління закладом на якісно новому рівні;
- забезпечувати спільний доступ до інформаційної системи» (Калігаєва, 2022, с. 21).

З огляду на те, що Україна вже змогла налагодити дистанційну форму освіти під час пандемії, педагоги та керівники закладів не витрачали час і зусилля на те, щоб навчитися користуватися навчальними платформами, коли відбулося повномасштабне вторгнення рф. Учні також були добре адаптовані до прослуховування уроків у домашніх умовах. Таким чином, проблема, яка могла виникнути й сильно загостритися на початку 2022 року була вирішена ще в 2020 році й не вплинула на якість освітнього процесу.

Відтак, якщо раніше, до 2020 року, доступ до мережі Інтернет фахівцями освітньої сфери сприймався, в основному, як база для обміну інформаційними ресурсами, то нині він відкрив нові горизонти для застосування його, як інструменту навчан-

ня та виховання, а не лише як електронної «бібліотеки» чи мережевого довідника.

Активне використання інформаційно-комунікаційних технологій надало нового значення поняттю «залучення учнів до освітнього процесу», що раніше визначалося в основному їх фізичною присутністю на уроках (Мельник, 2023). Згідно ст. 49 Закону України «Про освіту» «дистанційна форма здобуття освіти – це індивідуалізований процес здобуття освіти, що відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» (Про освіту, 2017, ст. 49).

Висновки. З огляду на проведене дослідження, керівникам сучасних закладів освіти варто зосередити свою управлінську діяльність на трьох важливих аспектах, зокрема: формування високого рівня інформаційно-комунікаційної компетентності педагогічного колективу, спостереження за тим, щоб працівники постійно удосконалювали набуті навички; забезпечення наукового та методичного супроводу впровадження ІКТ у процес навчання; зміцнення та розширення матеріально-технічної бази школи.

Успішна реалізація управлінської діяльності в означених сферах дозволить керівнику максимально задовольняти вимоги сучасних здобувачів освіти. Допоможе більш швидко та якісно долати труднощі, які виникають нині в освіті в умовах війни.

Список бібліографічних посилань

- Богданович, 2021 – Богданович, О.І. (2021). Механізм упровадження ІКТ в управлінській і освітній процесі ЗЗСО. *Педагогічний пошук*, 4(112): 41–45.
- Дивак, 2007 – Дивак, В.В. (2007). Інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності директора школи. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2(1). URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/276>.
- Іванова, 2021 – Іванова, Н.С. (2021). ІКТ в управлінській діяльності керівника. *Прикладні аспекти сучасних міждисциплінарних досліджень: збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної конференції*, 26 листопада 2021 р., Вінниця. С. 20–22.
- Іляш, Власій & Білусяк, 2017 – Іляш, Ю., Власій, О., Білусяк, Б. (2017). Інформаційні технології в діяльності керівника навчального закладу. *Інформаційні технології та комп'ютерне моделювання: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (ІТКМ-2017)*. Івано-Франківськ, 15–20 травня 2017 р. С. 140–143. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/3254/1/Iliash.pdf>.
- Калігаєва, 2022 – Калігаєва, О.П. (2022). Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в освіті: творча робота. Київ: Національний еколого-натуралістичний центр. 26 с. URL: <https://nenc.gov.ua/education/wp-content/uploads/2022/10/Kaligaeva.pdf>.
- Клокар, 2008 – Клокар, Н.І. (2008). Використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській діяльності та навчально-виховному процесі загальноосвітнього навчального закладу. Біла Церква: Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів. 104 с.
- Ковальчук, 2013 – Ковальчук, В.І. (2013). ІКТ-компетентність учителя у нормативно-правовому полі. *Розвиток ІКТ-компетентності вчителя у системі післядипломної освіти: методичний посібник*. С. 6–11. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2983/1/Kovalchuk_V.pdf.
- Коростельов, Лодатко, 2010 – Коростельов, О.О., Лодатко, Є.О. (2010). Підготовка управлінських кадрів системи освіти до аналітичної діяльності. *Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки*, 183(1): 125–129.
- Лодатко, 2018 – Лодатко, Є.О. (2018). Інформаційно-аналітична компетентність майбутніх фахівців у контексті сучасних освітніх реалій. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка. Серія Педагогічні науки*, 155: 176–179.
- Мельник, 2023 – Мельник, А. (2023). Використання чат-боту ChatGPT у практичній мовній підготовці майбутніх викладачів англійської мови. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум»*. Серія: Педагогічні науки, 21(177): 100–107.
- Освітній процес в умовах війни, 2023 – Освітній процес в умовах війни: тенденції та висновки (2023). *ОСВІТА.UA* URL: <https://osvita.ua/school/88943/>.
- Про вищу освіту, 2014 – Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 року № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
- Про освіту, 2017 – Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
- Про повну загальну середню освіту, 2020 – Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січня 2020 року № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
- Романишина, Шквир & Казакова, 2021 – Романишина, Л., Шквир, О., Казакова, Н. (2021). Інформаційно-комунікаційні технології в підготовці майбутніх учителів природничих спеціальностей. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2021, № 6 (110). С. 352–360. URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/35.pdf>.
- Савченко, 2008 – Савченко, З.В. (2008). Використання інформаційно-комунікативних технологій в управлінській діяльності загальноосвітнього навчального закладу. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 4(8). URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/100/1/Савченко_8_-08.pdf.
- Харківець, 2018 – Харківець, В.В. (2018). Діяльність керівника щодо впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес школи. *Персональний сайт вчителя інформатики Харківської гімназії №163 Харківець*

Вікторії Вікторівни. URL: <https://victoriavic37.wixsite.com/mysite/diyalnist-kerivnika-shkoli>.

References

- Bogdanovych, O.I. (2021). The mechanism of introducing ICT into the administrative and educational process of General Secondary Education Institutions. *Pedagogical search*, 4(112): 41–45 [in Ukr.].
- Dyvak, V.V. (2007). Information and communication technologies in the professional activity of the school director. *Information Technologies and Learning Tools*, 2(1). Retrieved from <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/276> [in Ukr.].
- Ivanova, N.C. (2021). ICT in the manager's management activities. *Applied aspects of modern interdisciplinary research: collection of materials of the 1st All-Ukrainian Scientific and Practical Conference*, November 26, 2021, Vinnytsia. P. 20–22 [in Ukr.].
- Ilyash, Yu., Vlasii, O., Bilusiak, B. (2017). Information technologies in the activity of the head of the educational institution. *Information technologies and computer modeling: materials of the international scientific and practical conference (ITCM-2017)*. Ivano-Frankivsk, May 15–20, 2017. P. 140–143. Retrieved from <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/3254/1/Ilyash.pdf> [in Ukr.].
- Kaligayeva, O.P. (2022). Modern information and communication technologies in education: creative work. Kyiv: National Ecological and Naturalistic Center. 26 p. Retrieved from <https://nenc.gov.ua/education/wp-content/uploads/2022/10/Kaligaeva.pdf> [in Ukr.].
- Klokar, N.I. (2008). The use of information and communication technologies in management activities and the educational process of a comprehensive educational institution. Bila Tserkva: Kyiv Regional Institute of Postgraduate Education of Pedagogical Personnel. 104 p. [in Ukr.].
- Kovalchuk, V.I. (2013). Teacher's ICT competence in the normative and legal field. *Development of teacher's ICT competence in the post-graduate education system: methodical guide*. P. 6–11. Retrieved from https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2983/1/Kovalchuk_V.pdf [in Ukr.].
- Korostelov, O.O., Lodatko, Y.O. (2010). Preparation of management personnel of the education system for analytical activities. *Cherkasy University Bulletin. Series: Pedagogical sciences*, 183(1): 125–129 [in Ukr.].
- Lodatko, Y.O. (2018). Informational and analytical competence of future specialists in the context of modern educational realities. *Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University named after T.G. Shevchenko. Pedagogical sciences series*, 155: 176–179 [in Ukr.].
- Melnyk, A. (2023). Using ChatGPT chatbot in practical language training of future teachers of English. *Bulletin of the Chernihiv Collegium National University. Series: Pedagogical sciences*, 21(177): 100–107 [in Ukr.].
- Educational process in the conditions of war: trends and conclusions (2023). *OCBITA.UA* Retrieved from <https://osvita.ua/school/88943/> [in Ukr.].
- On higher education: Law of Ukraine dated July 1, 2014 No. 1556-VII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukr.].
- On education: Law of Ukraine dated September 5, 2017 No. 2145-VIII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukr.].
- On complete general secondary education: Law of Ukraine dated January 16, 2020 No. 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> [in Ukr.].
- Romanyshina, L., Shkyr, O., Kazakova, N. (2021). Information and communication technologies in the training of future teachers of natural sciences. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 6(110): 352–360. Retrieved from <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/35.pdf> [in Ukr.].
- Savchenko, Z.V. (2008). The use of information and communication technologies in the management of a general educational institution. *Information Technologies and Learning Tools*, 4(8). Retrieved from https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/100/1/Савченко_8_-08.pdf [in Ukr.].
- Kharkivets, V.V. (2018). Activities of the head regarding the implementation of information and communication technologies in the educational process of the school. *Personal website of the computer science teacher of the Kharkiv Gymnasium No. 163 Kharkivets Viktoria Viktorivna*. Retrieved from <https://victoriavic37.wixsite.com/mysite/diyalnist-kerivnika-shkoli> [in Ukr.].

DEREVIANKO Denys

Ph.D in Pedagogy,
Senior Lecturer of Educational and Socio-Cultural Management and Social Department,
Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkassy

INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN THE WORK OF THE HEAD OF AN EDUCATIONAL INSTITUTION

Summary. Introduction. In the context of global transformational processes taking place in the education system of Ukraine, the importance of effective use of information and communication technologies (ICT) in the management activities of heads of educational institutions.

This is due to the need to improve the quality of management decisions, optimization of staff performance and acceleration of and accelerate document flow. At the same time, an analysis of current practice shows that the issues of the use of ICTs in the work of heads of educational institutions is still insufficiently studied and require deeper research.

The article outlines the main activities of a head in the field of education and the peculiarities of using ICT in each of them. The author identifies Internet technologies

that are important in teaching and upbringing of students and presents the advantages of the educational process.

The author presents the peculiarities of using infographics at the personal level, at the level of communication with colleagues, partners, and management.

The main directions of application of information and communication technologies at school are determined, the basis for the development of ICT and the creation of information space in the educational sphere is characterized.

Results. The identifies the key areas of ICT use in the work of heads of educational institutions, including: information and analytical activities, planning and forecasting, organization of document flow, communication with participants in the educational process, staff development, etc. It has been established that the use of ICTs contri-

butes to increasing the efficiency, objectivity and validity of management decisions, as well as ensures the effectiveness of management of the educational institution in general.

Originality. The main directions of ICT use in the management activities of heads of educational institutions and their impact on management efficiency are identified and substantiated. A model of ICT application in the management activities of heads of educational institutions has been developed, which includes target, content, organizational, technological and effective components.

Conclusion. The study has led to the conclusion that the effective use of ICT in the management activities of heads of educational institutions is an important factor in

improving the quality of management. The author proposes specific recommendations for improving the process of introducing ICTs into the management activities of heads of educational institutions, in particular by forming the ICT competence of managers, updating the material and technical base and creating a favorable information and educational environment in educational institutions.

Keywords: information and communication technologies; management activity; head of an educational institution; educational process; informatization of the educational process.

Одержано редакцією 09.06.2024
Прийнято до публікації 19.06.2024